

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kohti kiertotalouslakia

Kansallisen kiertotalouslain valmistelu

Kokoeko-seminaari 1.4.2025

Savonia AMK

Erityisasiantuntija Olli Laukkanen

Ympäristöministeriö

Esityksen sisältö

- Terveystoimintoihin kohdistuvaa kiertotalouslakia ja nykyinen tilannekuva
- EU:n kiertotaloutta koskeva sääntely
- Kansallisen kiertotalouslain tavoitteet ja järjestäytyminen
- Kiertotalouslain luonne ja pääkohdat (alustavaa)
- Kiertotalouslain sisältöteemoja (alustavaa)

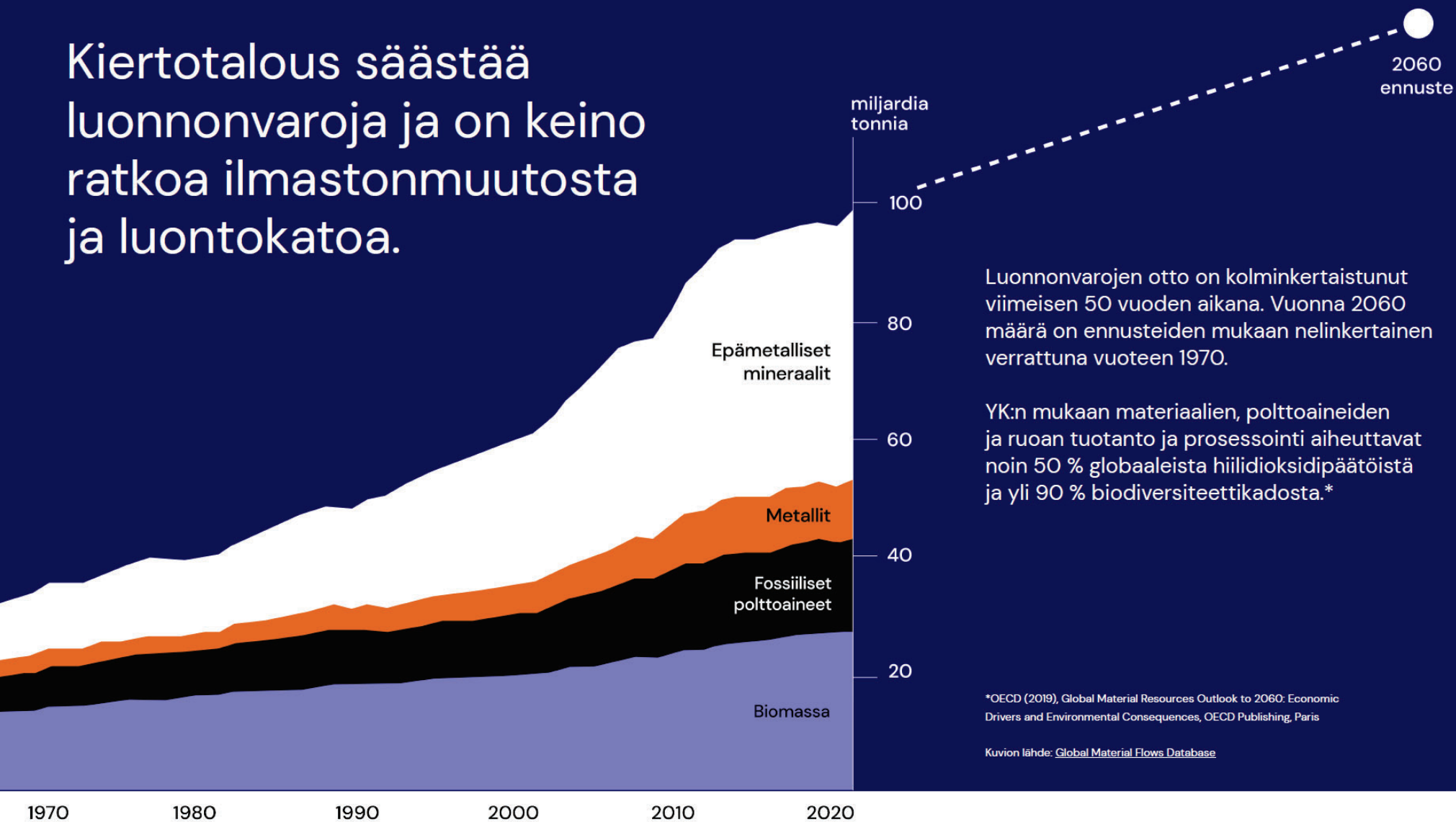

Terveystenhoitolaista kiertotalouslaiksi

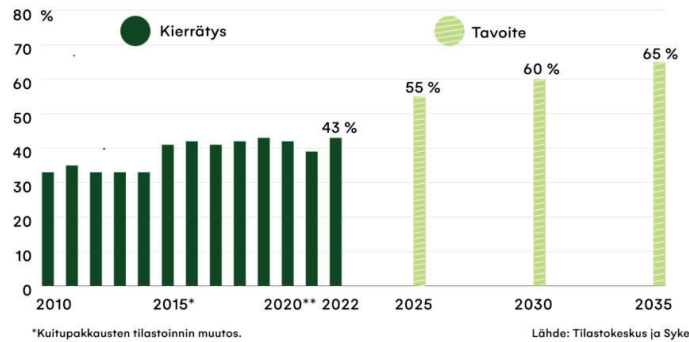
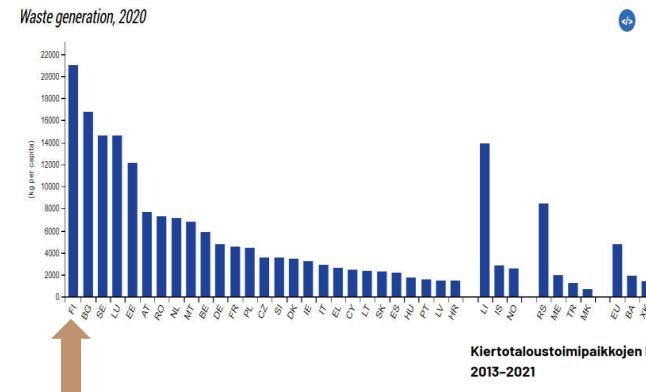
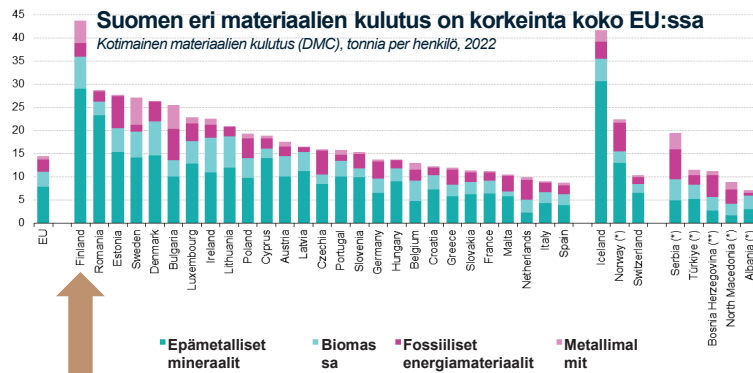
- **Terveystenhoitolaki 1927**
- Ensimmäinen jätelaki eli **jätehuoltolaki** vuodelta 1979
- Nykyaikaisen jätehuollon perustan loi vuonna 1994 voimaan tullut **jätelaki** (EU-säätely taustalla)
 - laki sisälsi jo "kiertotalouskomponentteja": etusijajärjestyksen aihio, tuottajavastuu 2004
- **Jätelain kokonaisuudistus 2010** <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110646>
 - jätelaki + 20 asetuksen kokonaisuus
 - "kiertotalouskomponentteja" lihavoitettiin
 - jätelakiin tehty sen jälkeen toistakymmentä muutosta
- **Jätelaista kiertotalouslaiksi** — hanke käynnistyi kesällä 2024

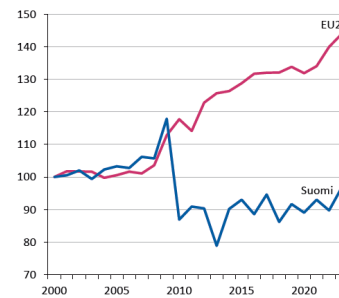
Kiertotalous säästää
luonnonvaroja ja on keino
ratkoa ilmastonmuutosta
ja luontokatoa.

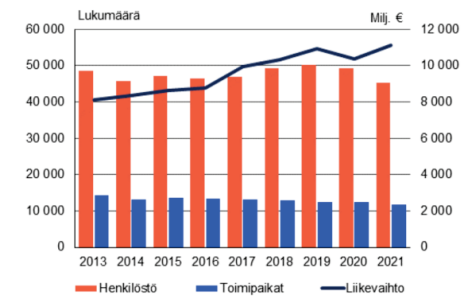
Vielä on tekemistä – ja mahdollisuuksia!

Suomen ja EU:n resurssituottavuuden kehitys 2000–2023, ind. (2000=100)

Kiertotaloustoimipaikkojen lukumäärä, liikevaihto ja henkilöstö vuosina 2013–2021

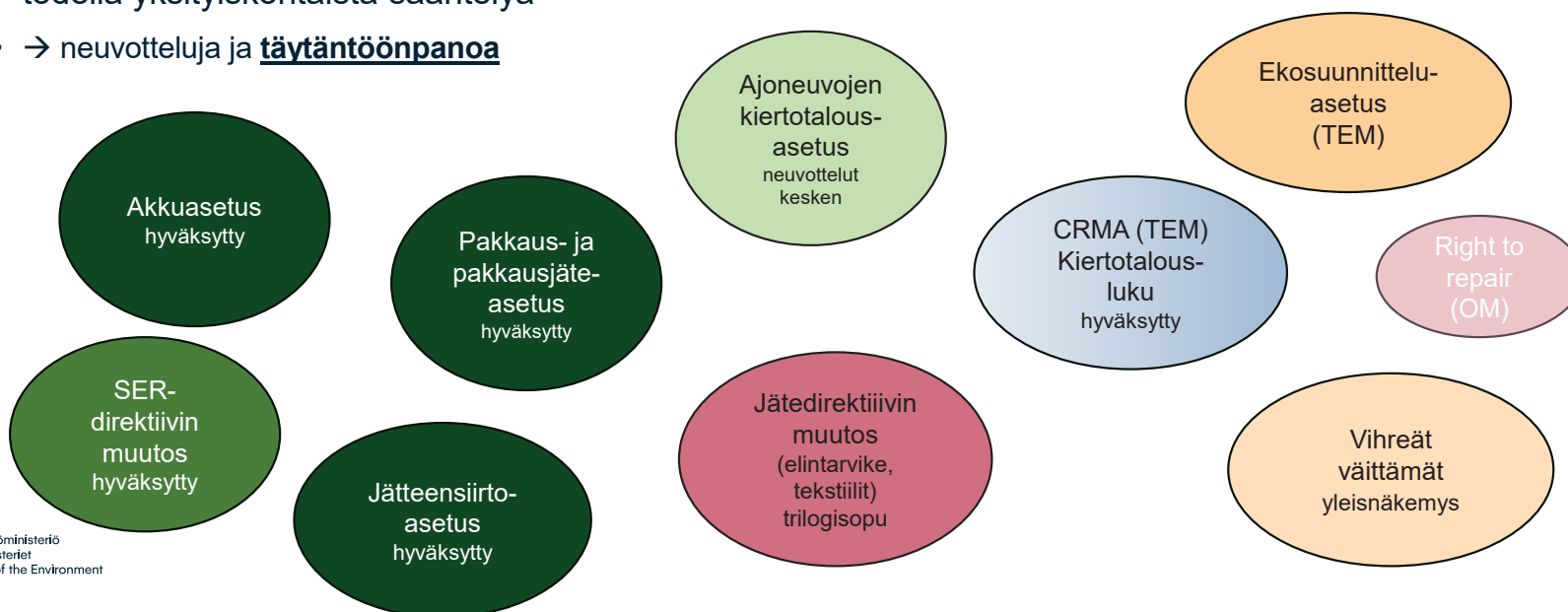
Lähteet: Eurostat, Syke, Tilastokeskus

28.3.2025

5

EU:sta annettiin edellisen komission kaudella huomattava määrä sääntelyä

- EU:n kiertotalouden toimintasuunnitelman (CEAP, vuodelta 2020) lukuisat säädökset
 - edetään yhä enenevässä määrin kohden kiertotalousajattelua
 - asetukset yleistyvät, elinkaarinäkökulma
 - todella yksityiskohtaista sääntelyä
 - → neuvotteluja ja täytäntöönpanoa

Kiertotalouden potentiaalin hyödyntäminen on uudenkin komission tavoite

- **Von der Leyenin poliittiset suuntaviivat seuraavalle Euroopan komissiolle 2024–2029:**
 - Kiertotaloussäädös (*Circular Economy Act*, ehdotusta odotetaan Q4/2026), joka auttaa luomaan markkinakysyntää uusiomateriaaleille sekä kehittämään sisämarkkinat jätteelle varsinkin kriittisten raaka-aineiden osalta.
 - Edellisen komission aikana annettujen kiertotaloussäädösten täytäntöönpanoon panostetaan.
- **Kilpailukykykompassi (29.1.2025)**
 - *“A Circular Economy Act proposal will serve to catalyse investment in recycling capacity and encourage EU industry to effectively substitute virgin materials and to reduce the landfilling and incineration of used raw materials. This will be accompanied by the rollout of Eco-design requirements on important product groups.”*
 - = resurssitehokkuus, EU:n kilpailukyky, taloudellinen turvallisuus, hiilestä irtautumisen vauhdittaminen, kasvutoimet.
- **Puhtaan teollisuuden ohjelma (*Clean Industrial Deal*, [CID](#), 26.2.2025), yksinkertaistamispakettien (omnibus) – vaikutukset?**
 - CID:ssa nostetaan kiertotalous läpileikkaavaksi prioriteetiksi – useita toimenpiteitä ml. EU CE Act ja ALV-tarkastelu
 - *“The ambition of the Clean Industrial Deal is to make the EU the world leader on circular economy by 2030.”*
 - *“KPI: Increase circular material use rate from 11.8% today to 24% by 2030.”*

Kiertotalouslakihankkeella on monia tavoitteita –

Petteri Orpon hallituksen ohjelma sisältää useita kiertotaloutta koskevia kirjauksia

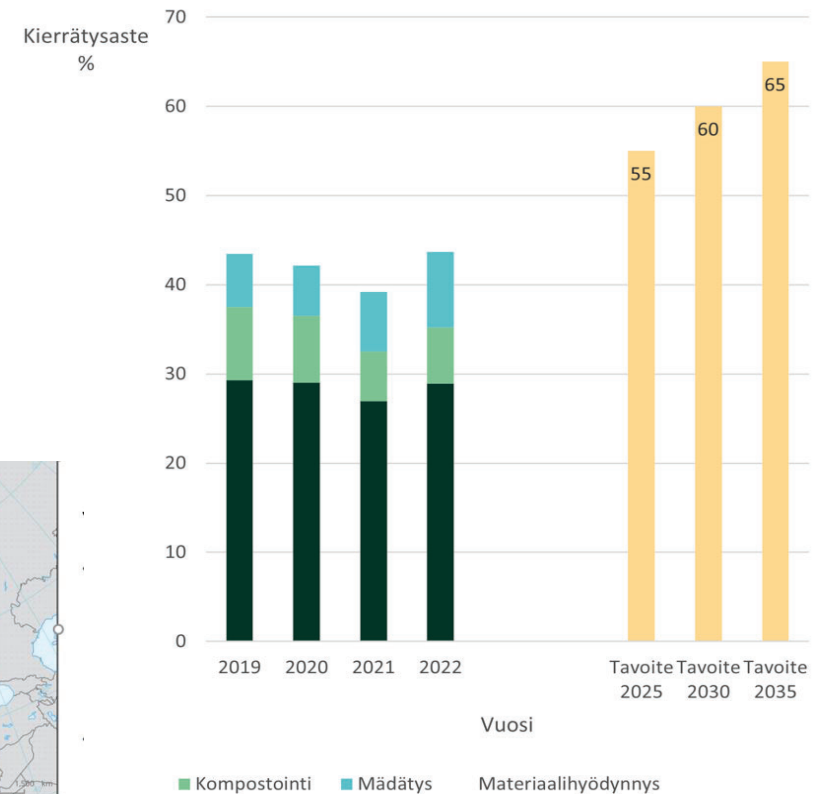
Kiertotalouslakityöryhmän asettamispäätös:

- A. Selkeytetään jätealan lainsäädännön systematiikkaa ja suhdetta etenkin tuote- ja kemikaalisäätelyyn. Näin vähennetään säätelytaakkaa ja luodaan mahdollisimman ennustettava toiminta- ja investointiympäristö kiertotalouden toimijoille.
- B. Vahvistetaan tuotteita ja jätteitä koskevan säätelyn elinkaarinäkökulmaa, lisätään kiertotalousmarkkinaa edistävää ohjausta ja toimia materiaalikiertojen edistämiseksi.
- C. Parannetaan jätteisiin ja jätehuoltoon liittyvän tiedon julkisuutta ja saatavuutta.
- D. Vähennetään vapaamatkustusta tehostamalla laillisuusvalvontaa ja luodaan yrityksille mahdollisimman tasapuoliset lähtökohdat toimia ja innovoida.
- E. Pannaan täytäntöön valmisteltavana olevaa EU-säätelyä, kuten jätedirektiivin muutos ja ajoneuvojen kiertotalousasetus. Pyritään samalla varmistamaan, että Suomi saavuttaa EU:n lainsäädännössä asetetut ja lähiaikoina asetettavat uudet tavoitteet, jotka koskevat mm. yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen kierrätystä, rakennus- ja purkujätteen hyödyntämistä materiaalina ja elintarvikejätteen vähentämistä.

Kierrätysasteen nostoa unohtamatta

- Suomi (ja monet muut EU-maat) ovat komission käynnistämässä rikkomusmenettelyssä
 - Jätedirektiivin yhdyskuntajätteen kierrätysaste 2020
 - SER-direktiivin mukainen SE-romun keräysaste 2019
- Keinoja tunnistettu mm. komission varhaisvaroitusprosessissa ja vuoden alun "ratkaisurallissa".

Työryhmä ja sidosryhmätyö

- [Työryhmän asettamispäätös 28.6.2024](#)
- Työryhmän kokoonpano:
 - Puheenjohtajisto: Anna-Maija Pajukallio & Jarmo Muurman
 - Sihteeristö: Jussi Kauppila & Olli Laukkanen
 - Kierrätysteollisuus ry, Suomen Kiertovoima KIVO, Suomen kuntaliitto, Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta TYNK, Suomen Yrittäjät, Teknologiateollisuus ry, SYKE, SITRA, PIR-ely, WWF, TEM, MMM, STM + YM:n asiantuntijoita
- Työryhmä toimii vuorovaikutuksessa jätealan ja kiertotalouden yhteistyöryhmän (JÄKKIn) kanssa
- Työryhmälle perustetaan tarvittaessa jaostoja: tuottajavastuujaosto perustettu 24.10.2024
- Aikatauluja
 - työryhmä 1.7.2024 – 31.12.2025
 - Tavoitteena HE-luonnos lausunnoille alkuvuodesta 2026, HE 8/2026 (mahdollinen budjettilaki)

Kiertotalouslain luonne

- Lähtökohtana voimassa olevan jätelain (646/2011) kokonaisuudistus
 - Jätelaissa säännöksiä, joiden sisältö tullaan säilyttämään sellaisenaan tai pienin muutoksin
 - Säännöksiä, joiden muuttaminen on haastavaa/mahdotonta: EU-sääntelystä tulevat velvoitteet (täytäntöönpano) ja terminologia
 - Toimivina pidetyt säännökset ja viimeaikaisesti uudistetut säännökset
 - Samalla jätelaki on riittämätön kiertotaloussiirtymässä, joten uudistuksessa
 - pyritään parantamaan nykysääntelyn toimivuutta, missä mahdollista
 - pyritään tekemään ratkaisuihin aikaa kestäviä (ml. tuleva EU-sääntely)
 - arvioidaan uutta sisältöä ja ohjauskeinoja, joilla lisäarvoa
 - samalla uudistettaneen merkittävästi asetustason sääntelyä

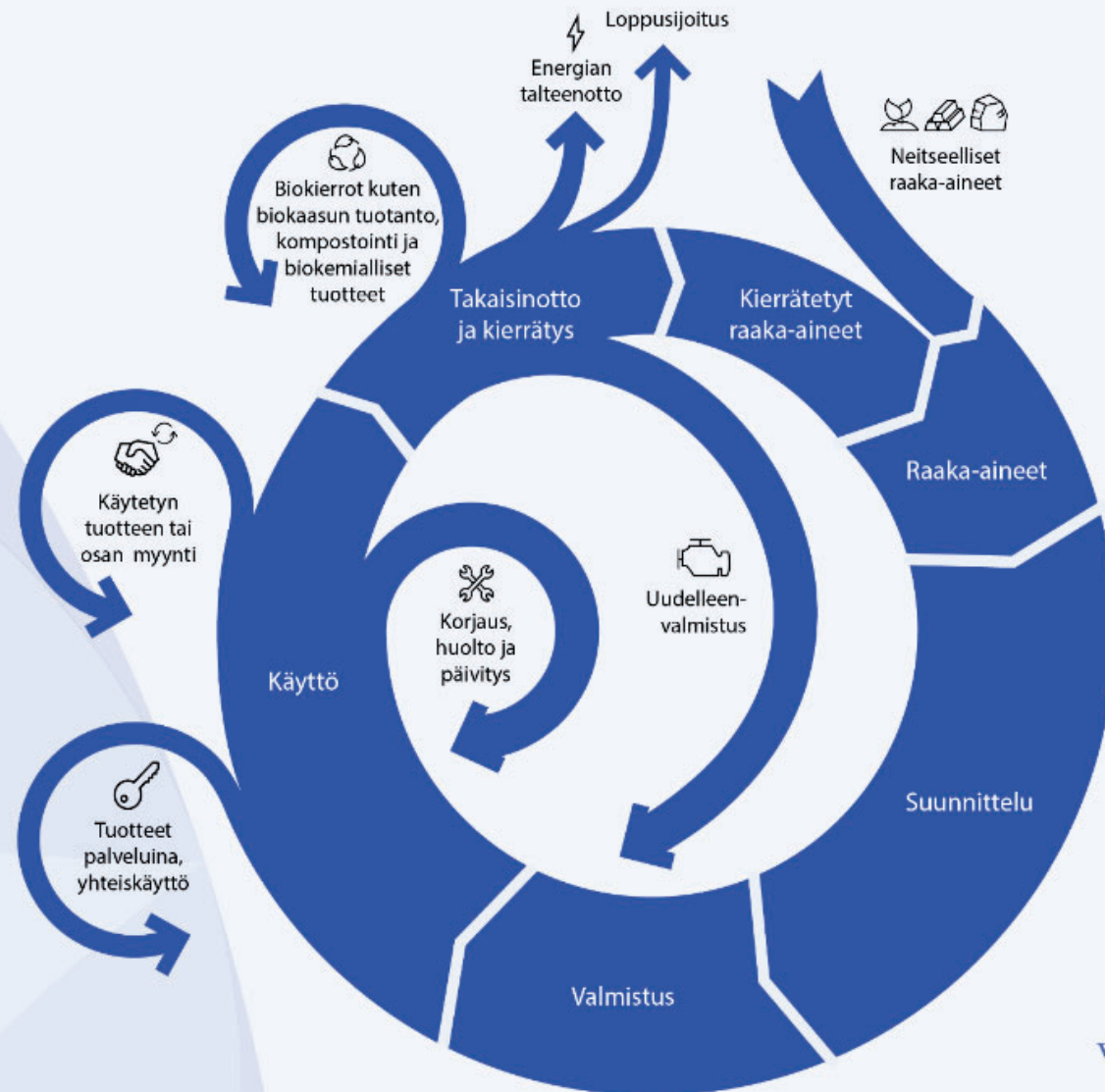

Työryhmässä käsitellyn lakisystemaattisen ehdotuksen pääkohdat

- Kuten jätelaki, sisältäisi jatkossakin aineellisoikeudellisia velvoitteita
- Laaja laki, johon siis sisällytettäisiin suuri osa työryhmän arvioitavaksi tulevasta lainsäädännöstä
- Kuten ns. puitesäätelyssä, voisi sisältää uusia tavoite- ja suunnittelusäännöksiä
- Avoinna on mm.:
 - Missä määrin lisää tuotesäätelyä lakiin (huom. ekosuunnitteluasetus)
 - Tuottajavastuusäätelyn kehittäminen (tarkempi rakenne arvioitavana tuottajavastuujaostossa)
 - Muiden EU-säädösten mahd. täytäntöönpanon tarpeet (esim. jätedirektiivin muutokset, ajoneuvojen kiertotalousasetus, pakkaus- ja pakkausjäteasetus?)

Kiertotalous on muutakin kuin kierrätystä

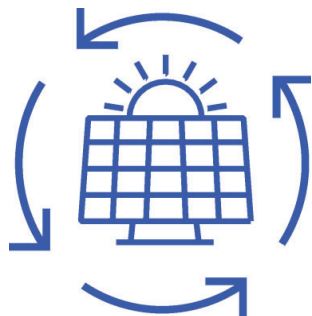
VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Alustavasti arvioituja sisältöteemoja

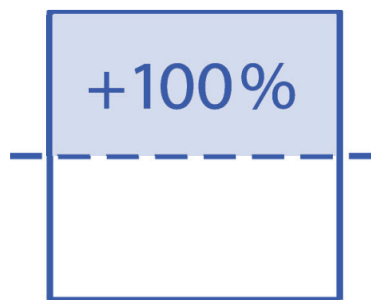
- Uudet kiertotaloustavoitteet lakiin?
 - Tavoitteiden muotoileminen, lukumäärä, sitovuus, kohdistaminen, tietopohja, kytkentä muihin säännöksiin / säädöksiin?
- Ohjauskeinot lajittelun ja kierrätyksen parantamiseksi ja jätteenpolton hillitsemiseksi
 - Normiohjauksen vaihtoehtona / lisänä mahdolliset taloudelliset ohjauskeinot tärkeitä
- Muut ohjauskeinoteemat (esim. uudelleenkäyttö, uusiomateriaalit, kytkennät muuhun lainsäädäntöön, julkiset hankinnat)
 - Pyritään myös sujuvoittamaan sääntelyä, joka nyt voi hidastaa kiertotaloutta
- Valvonnan ja seuraamussääntelyn kehittäminen
 - Tehokkaampi valvonta vaikuttaisi, samalla tarkastellaan seuraamusjärjestelmän sisältöä
- Haasteita, esim.:
 - Entä tuotteet ja tuotesuunnittelu? Haastavaa runsaan EU-sääntelyn ja sisämarkkinan vuoksi
 - Jakamistalouden ratkaisut? Hajautuu eri hallinnonalojen sääntelyyn

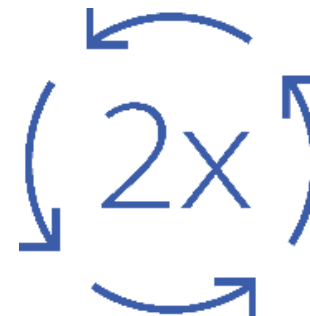
Esimerkkinä kiertotalousohjelman tavoitteet

Uusiutumattomien luonnonvarojen kulutus vähenee, ja uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö voi kasvaa siten, että kotimaan primääriraaka-aineiden kokonaiskulutus **ei 2035 ylitä vuoden 2015 tasoa.***

Resurssien tuottavuus kaksinkertaistuu vuoden 2015 tilanteesta vuoteen 2035 mennessä.

Materiaalien kiertotalousaste kaksinkertaistuu vuoteen 2035 mennessä.

* Vientituotteiden valmistukseen käytetyt luonnonvarat eivät kuulu tavoitteen piiriin.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ajatukset ja kysymykset tervetulleita!

- Mitä ja kuinka uudessa kiertotalouslaissa tulisi säännellä?

Kiitos!

Olli Laukkanen
029 525 0099
olli.laukkanen@gov.fi

Jussi Kauppila
029 525 0085
jussi.kauppila@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment